

GIẢI PHÁP ĐỂ CẦN THƠ TRỞ THÀNH TRUNG TÂM THƯƠNG MẠI - DỊCH VỤ CỦA VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG

Trịnh Xuân Thắng*

TÓM TẮT

Tác giả phân tích các tiềm năng lợi thế của Cần Thơ để trở thành trung tâm thương mại - dịch vụ của vùng đồng bằng sông Cửu Long. Từ đó tác giả phân tích những thành tựu và hạn chế trong phát triển thương mại, dịch vụ của thành phố trong thời gian qua. Trên cơ sở đó, tác giả đề xuất một số giải pháp để phát triển ngành thương mại - dịch vụ của thành phố trong thời gian tới để thực sự trở thành trung tâm của vùng.

Từ khóa: Cần Thơ, đồng bằng sông Cửu Long, trung tâm, thương mại - dịch vụ

ABSTRACT

Author analyzes the potential advantages of Can Tho to become the trade - services center of in the Mekong delta. From that author analyzing the achievements and limitations of commercial and services development of the city in recent years. On this basis, author suggest some solutions to develop trade - services of the city in the future to really become the center of the region.

Keywords: Can Tho, Mekong Delta, centre, trade - services

Nghị quyết 45 - NQ/TW của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển thành phố Cần Thơ trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và Quyết định 366/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành kế hoạch triển khai Nghị quyết 45 đều hướng đến mục tiêu xây dựng Cần Thơ trở thành trung tâm của vùng đồng bằng sông Cửu Long trên các mặt kinh tế, văn hóa, giáo dục, xã hội. Trong đó, việc Cần Thơ trở thành trung tâm thương mại - dịch vụ của Tây Nam Bộ là yếu tố quan trọng quyết định để Cần Thơ trở thành trung tâm của vùng. Thực tế, Cần Thơ có nhiều tiềm năng thuận lợi và việc Cần Thơ trở thành trung

tâm thương mại - dịch vụ của vùng cũng sẽ mang lại nhiều hiệu quả kinh tế, xã hội, văn hóa. Vì vậy, việc nghiên cứu các giải pháp hiệu quả để xây dựng Cần Thơ trở thành trung tâm thương mại - dịch vụ của vùng đồng bằng sông Cửu Long có ý nghĩa rất lớn đối với sự phát triển của Cần Thơ cũng như của cả vùng.

1. Thực trạng phát triển ngành thương mại - dịch vụ của vùng đồng bằng sông Cửu Long hiện nay

Cần Thơ có nhiều thế mạnh để trở thành trung tâm thương mại, dịch vụ của vùng đồng bằng sông Cửu Long. Cụ thể như sau:

Thứ nhất, Cần Thơ có vị trí địa lý rất thuận lợi so với các tỉnh khác trong vùng.

*Thạc sĩ, Học viện Chính trị khu vực IV

Cần Thơ ở vị trí đầu mối giao thương quan trọng với các tỉnh trong vùng, với TP Hồ Chí Minh và với Campuchia. Thành phố Cần Thơ nằm ở hạ lưu sông Mê Kông và ở vị trí trung tâm đồng bằng châu thổ đồng bằng sông Cửu Long - điểm giao thoa giữa các tỉnh trong khu vực, nằm cách thành phố Hồ Chí Minh 169km, cách thành phố Cà Mau 178 km, cách Kiên Giang 128 km, theo đường sông Hậu cách biển 100km. Do nằm cạnh sông lớn nên Cần Thơ có mạng lưới sông, kênh rạch khá chằng chịt với 158 sông, rạch lớn nhỏ là phụ lưu của 2 sông lớn là sông Hậu và sông Cần Thơ nên rất thuận lợi cho giao thông đường thủy. Về đường thủy, đồng bằng sông Cửu Long có hai tuyến chính là từ thành phố Hồ Chí Minh đi Cà Mau dài 33km và đi Kiên Lương dài 230Km cùng với 26 cảng lớn nhỏ trong đó cụm cảng trung tâm thuộc Cần Thơ đều nằm trên hai tuyến đường thủy này và có quy mô lớn nhất vùng.

Thứ hai, cơ sở hạ tầng của Cần Thơ cũng được chú ý đầu tư và phát triển hơn các tỉnh khác trong vùng. Từ năm 2004 khi Cần Thơ trở thành thành phố trực thuộc Trung ương đến nay, nhiều dự án, công trình trọng điểm đã được đầu tư và đưa vào khai thác tạo sức lan tỏa và kết nối như Cảng biển Cái Cui cùng khu hậu cần Logistic, Quốc lộ 1A, Cầu Cần Thơ, Quốc lộ 91B thuộc dự án xây dựng tuyến Nam Sông Hậu, Tuyến giao thông Bốn Tổng - Một ngàn, Tuyến Thới Lai - Đông Bình, đường tỉnh 921, 923, 926, 932... Hiện có 117 km quốc lộ chạy qua thành phố Cần Thơ tạo thành mạng lưới giao thông bao phủ toàn vùng, mạng lưới giao thông đường thủy dày đặc trong đó có hai cảng Cái Cui và cảng Cần Thơ có thể tiếp nhận từ 10000 đến 20000 tấn với khả năng bốc dỡ 4,5 triệu tấn hàng hóa trên năm. Trong đó cảng Cần Thơ là cảng tổng hợp quốc gia, đầu mối khu vực, là cảng

loại một trong hệ thống cảng biển Việt Nam, cũng là cảng chính của toàn vùng đồng bằng sông Cửu Long. Về đường hàng không, cảng sân bay quốc tế Cần Thơ với công suất 2 đến 3 triệu khách/năm đã đi vào hoạt động. Cần Thơ đang phấn đấu trở thành đầu mối quan trọng về giao thông vận tải nội vùng và liên vận quốc tế vào năm 2020.

Thứ ba, thành phố Cần Thơ là trung tâm giáo dục với số lượng các cơ sở đào tạo lớn nhất vùng trong đó có nhiều cơ sở có uy tín ở tầm quốc gia nên thuận lợi hơn các tỉnh khác về nguồn nhân lực để trở thành trung tâm thương mại, dịch vụ của vùng. Hiện Cần Thơ có 5 trường đại học với 2939 giảng viên, 5 trường cao đẳng với 824 giảng viên, 12 trường trung cấp chuyên nghiệp với 845 giáo viên và 73 cơ sở dạy nghề. Chính vì vậy, năm 2014 lực lượng lao động đã qua đào tạo của thành phố là 50,76%.

Nhận thức rõ những tiềm năng, lợi thế của mình và triển khai thực hiện nghị quyết của Trung ương, Ủy ban nhân dân thành phố Cần Thơ đã ban hành nhiều quyết định để định hướng phát triển ngành thương mại, dịch vụ của mình như Quyết định số 1302/QĐ-UBND về việc phê duyệt Chương trình phát triển thương mại - dịch vụ thành phố Cần Thơ giai đoạn 2006 -2010 và tầm nhìn đến năm 2020; Quyết định số 58/2006/QĐ-UBND ngày 10 tháng 6 năm 2006 của UBND thành phố Cần Thơ về việc phê duyệt đề án Quy hoạch tổng thể phát triển chợ, siêu thị, trung tâm thương mại đến năm 2015, định hướng đến năm 2020; Quyết định số 917/QĐ-UBND ngày 01 tháng 4 năm 2007 của UBND thành phố Cần Thơ về việc Quy hoạch phát triển thương mại - dịch vụ thành phố Cần Thơ đến năm 2015, định hướng đến năm 2020; Quyết định số 2657/

QĐ-UBND ngày 27/9/2010 của UBND thành phố Cần Thơ phê duyệt Quy hoạch phát triển mạng lưới bán buôn, bán lẻ thành phố Cần Thơ đến năm 2020; Quyết định 97/QĐ-UBND ngày 14/01 năm 2011 của UBND thành phố Cần Thơ phê duyệt Chiến lược phát triển xuất khẩu đến năm 2020. Cùng với đó, thành phố cũng dành nhiều nguồn lực cho sự phát triển

của ngành thương mại - dịch vụ, vì vậy trong thời gian qua, ngành đã có sự phát triển khá nổi bật. Cơ cấu kinh tế của thành phố Cần Thơ những năm qua có sự chuyển dịch theo hướng giảm tỷ trọng của lĩnh vực nông, lâm nghiệp, thủy sản và tăng nhanh tỷ trọng của lĩnh vực thương mại - dịch vụ, từ 45,23% năm 2012 lên 58,46% năm 2015. Cụ thể như sau:

Tỷ trọng ngành kinh tế trong GDP	2012	2013	2015
Nông nghiệp - thủy sản	10,61%	8,61%	6,58%
Công nghiệp - xây dựng	44,16%	38,92%	34,96%
Thương mại - dịch vụ	45,23%	52,47%	58,46%

(Nguồn: Kế hoạch số 30/KH-UBND ngày 10/3/2016 của UBND thành phố Cần Thơ về tái cơ cấu kinh tế giai đoạn 2016-2020)

Về thương mại, tổng mức hàng hóa bán lẻ và doanh thu dịch vụ giai đoạn 2011 - 2015 đạt 320.916 tỷ đồng gấp 2,3 lần so với giai đoạn 2006 -2010, tăng bình quân 20% /năm. Đến nay trên địa bàn thành phố có 107 chợ truyền thống, 12 siêu thị và trung tâm thương mại đang hoạt động góp phần làm phong phú, đa dạng thị trường hàng hóa. Tổng kim ngạch xuất khẩu hàng hóa và dịch vụ của thành phố liên tục tăng, năm 2015 đạt 1855 triệu USD, giai đoạn 2011 -2015 tăng 3,9%/năm. Tổng kim ngạch nhập khẩu năm 2015 đạt 600 triệu USD, giai đoạn 2011 - 2015 tăng trưởng 10,6%/năm. Các doanh nghiệp của thành phố Cần Thơ có quan hệ xuất nhập khẩu với hơn 97 quốc gia và vùng lãnh thổ, trong đó xuất sang thị trường châu Á, châu Phi, Úc, Mỹ, EU.

Về dịch vụ, hệ thống dịch vụ vận tải phát triển cả đường bộ, đường thủy và đường hàng không, vận chuyển hàng hóa tăng bình quân 3,34%/năm, vận chuyển hành khách tăng bình quân 4,15%/năm. Dịch vụ tài chính - ngân hàng phát triển mạnh, trên địa bàn thành phố

có 49 tổ chức tín dụng với 235 điểm giao dịch, với tổng số vốn huy động năm 2015 khoảng 47.500 tỷ đồng, tăng 69% so với năm 2011, tổng dư nợ cho vay đạt 54.900 tỷ đồng, dịch vụ bưu chính - viễn thông, bảo hiểm, dịch vụ tư vấn cũng ngày càng nâng cao¹. Về du lịch, trong 5 năm (2010-2015) thành phố Cần Thơ đón 6,65 triệu lượt khách lưu trú và lữ hành, tăng bình quân 12%/năm với hệ thống khách sạn khoảng 800 khách sạn, nhiều khách sạn đạt chuẩn 4-5 sao.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu trên, ngành thương mại, dịch vụ của thành phố cũng đang một số khó khăn để phát triển mạnh mẽ, trở thành trung tâm của vùng đồng bằng sông Cửu Long. Hệ thống giao thông phục vụ xuất nhập khẩu (cảng biển, luồng Định An) chưa hoàn thành; Hoạt động thương

¹ Bùi Ngọc Vy: Định hướng phát triển thương mại - dịch vụ của thành phố Cần Thơ giai đoạn 2016 -2020, Kỷ yếu hội thảo xây dựng thành phố Cần Thơ thành trung tâm thương mại - dịch vụ của vùng Tây Nam Bộ, tháng 12, năm 2015

mại chủ yếu tập trung ở địa bàn đô thị chưa có giải pháp khuyến khích, hỗ trợ thương nhân mở rộng hoạt động ra thị trường nông thôn, thương mại điện tử chưa được thiết lập. Hầu hết các doanh nghiệp hoạt động thương mại - xuất nhập khẩu còn nhỏ về quy mô, tiềm lực về vốn, cơ sở vật chất kỹ thuật, nguồn nhân lực còn hạn chế, việc phát triển các hình thức liên doanh, liên kết, hợp tác để tạo năng lực cạnh tranh trên thương trường còn yếu, thiếu tính chuyên nghiệp. Thương mại của vùng vẫn chỉ là bán lẻ, chưa phát triển mạnh bán buôn, vì vậy chưa bộc lộ rõ là trung tâm thương mại của cả vùng, xuất khẩu vẫn còn thấp hơn một số tỉnh như An Giang, Kiên Giang. Môi trường đầu tư cho ngành thương mại, dịch vụ vẫn còn chưa thực sự thông thoáng. Theo điều tra, hiện tượng những nhiều khi giải quyết thủ tục cho doanh nghiệp vẫn còn nhiều, chiếm 68% số doanh nghiệp được hỏi năm 2014. UBND Thành phố linh hoạt trong khuôn khổ pháp luật nhằm tạo môi trường kinh doanh thuận lợi cho các doanh nghiệp mới chỉ được 67% số doanh nghiệp đồng ý năm 2014¹. Ngành dịch vụ cũng còn nhiều hạn chế, chưa có chi nhánh của những ngân hàng nước ngoài ở Cần Thơ, các ngân hàng vẫn là bán lẻ, huy động lẻ và cho vay lẻ. Sản phẩm du lịch của Cần Thơ chưa thể hiện rõ tính đặc thù so với các tỉnh khác trong vùng. Giáo dục chưa làm tốt việc đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao và phục vụ cho hội nhập của cả vùng. Chính vì vậy, để thực hiện mục tiêu cơ cấu GDP trong lĩnh vực thương mại dịch vụ đến năm 2020 là 60,33% và trở thành trung tâm thương mại, dịch vụ của vùng đồng bằng sông Cửu Long, trong thời gian tới, Cần Thơ cần tập trung thực hiện tốt các giải pháp sau.

2. Một số giải pháp để Cần Thơ trở thành trung tâm thương mại, dịch vụ của vùng đồng bằng sông Cửu Long

2. 1. Cơ sở đề xuất giải pháp

Thành phố Cần Thơ có đầy đủ các cơ sở chính trị và cơ sở thực tiễn để phát triển trở thành trung tâm thương mại - dịch vụ của vùng đồng bằng sông Cửu Long. Cụ thể việc ban hành Nghị quyết 45 - NQ/TW của Bộ Chính trị về xây dựng và phát triển thành phố Cần Thơ trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và Quyết định 366/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành kế hoạch triển khai Nghị quyết 45 đều hướng đến mục tiêu xây dựng Cần Thơ trở thành trung tâm của vùng đồng bằng sông Cửu Long trên các mặt kinh tế, văn hóa, giáo dục, xã hội. Đồng thời, thành phố Cần Thơ cũng có rất nhiều tiềm năng, lợi thế so với các tỉnh trong khu vực về vị trí địa lý, về cơ sở hạ tầng, về giáo dục - đào tạo,... để phát triển trở thành trung tâm thương mại - dịch vụ của vùng. Qua quá trình phát triển, lĩnh vực thương mại - dịch vụ của thành phố Cần Thơ đã đạt được một số thành tựu quan trọng.

Tuy nhiên, như đã phân tích chỉ ra ở phần trên, cho đến nay, ngành thương mại, dịch vụ của thành phố phát triển vẫn còn chậm, chưa phát huy được hết các tiềm năng, lợi thế để phát triển trở thành trung tâm của vùng đồng bằng sông Cửu Long. Thương mại của vùng vẫn chỉ là bán lẻ, chưa phát triển mạnh bán buôn, vì vậy chưa bộc lộ rõ là trung tâm thương mại của cả vùng, xuất khẩu vẫn còn thấp hơn một số tỉnh trong khu vực. Có nhiều nguyên nhân dẫn đến những hạn chế trên, trong đó một số nguyên nhân cơ bản là: Việc đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng thuận lợi để phát triển thương mại và dịch vụ vẫn còn chậm và chưa tương xứng;

¹ <http://www.pcvietnam.org>

Chưa có cơ chế khuyến khích các thành phần kinh tế đầu tư phát triển các ngành thương mại, dịch vụ; Thiếu các chính sách hỗ trợ để nâng cao năng lực cạnh tranh của các doanh nghiệp, phát triển thương mại và dịch vụ; Công tác xúc tiến thương mại trên địa bàn thành phố chưa hiệu quả; Liên kết vùng để phát triển thương mại, dịch vụ còn yếu, chưa được chú trọng; Thiếu chiến lược đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao cho ngành thương mại, dịch vụ... Chính vì vậy, để thành phố Cần Thơ phát triển trở thành trung tâm thương mại, dịch vụ của vùng đồng bằng sông Cửu Long, cần có những giải pháp giải quyết những vấn đề nêu trên.

2.2. Đề xuất giải pháp

Thứ nhất, đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng thuận lợi để phát triển thương mại và dịch vụ.

Để phát triển thương mại và dịch vụ, thu hút các nhà đầu tư vào lĩnh vực thương mại và dịch vụ thì trước hết cơ sở hạ tầng phải đi trước một bước. Cần Thơ so với các tỉnh, thành khác trong vùng đồng bằng sông Cửu Long có nhiều thuận lợi hơn về mặt cơ sở hạ tầng song để khẳng định vai trò trung tâm của vùng vẫn cần phải tiếp tục hoàn thiện. Trong đó, hạ tầng giao thông để phục vụ phát triển thương mại cần phải chú ý trước tiên. Cần Thơ cần nâng cấp luồng Định An và mở tuyến mới, nâng cấp hệ thống cầu đường, các tuyến đường giao thông đường thủy đường bộ để vận chuyển và xếp dỡ hàng hóa. Nhiều công trình trọng điểm đang được xây dựng và sẽ đi vào hoạt động từ đó nâng cao vị thế trung tâm kết nối các tỉnh của vùng và giữa vùng đồng bằng sông Cửu Long với các vùng khác như cầu Cao Lãnh, cầu Vàm Cống, công trình kênh Quan Chánh Bó, tàu 10.000 - 30.000 tấn sẽ ra

vào sông Hậu dễ dàng, tuyến quốc lộ 1 - Nam sông Hậu, đường nối Vị Thanh - Cần Thơ... Việc quy hoạch hạ tầng giao thông của vùng với nút thắt Cần Thơ đã xây dựng (danh mục đầu tư đính kèm theo QĐ 366 của Thủ tướng chính phủ dự kiến gồm 29 danh mục công trình do Trung ương quản lý và 115 danh mục công trình thuộc thành phố quản lý đầu tư công trung hạn giai đoạn 2016-2020). Song vấn đề cơ bản chính là huy động đủ nguồn vốn để triển khai các công trình đó. Vì vậy, để đẩy nhanh tiến trình xây dựng để nhanh chóng đưa vào khai thác những công trình trọng điểm phục vụ cho phát triển thương mại, dịch vụ của thành phố, thành phố Cần Thơ cần nỗ lực, năng động thực hiện tốt các giải pháp sau:

Thành phố Cần Thơ cần kiến nghị Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính có cơ chế chính sách tài chính, ngân sách ưu đãi theo hướng sớm bố trí nguồn vốn đầu tư cho các công trình hạ tầng kỹ thuật, kết nối giao thông của vùng với nút thắt Cần Thơ, ưu tiên dành nguồn vốn ODA để thực hiện danh mục các dự án cấp vùng.

Thành phố cần có giải pháp đẩy mạnh huy động vốn xã hội để thực hiện các dự án trọng điểm, nếu chỉ dựa vào nguồn vốn Trung ương rất khó. Huy động vốn cho hạ tầng giao thông hiện chưa có nguồn, Chính phủ nên xem xét cho chủ trương bổ sung vốn đầu tư cho thành phố bằng cơ chế tăng dư nợ (để lại khoản thu trong ngân sách hoặc phát hành trái phiếu...) cho các dự án mang tính chất vùng... Thành phố cũng cần tiếp tục hoàn thiện cơ chế quản lý, khuyến khích và thu hút nguồn vốn xã hội đầu tư kết cấu hạ tầng giao thông theo hình thức PPP, BT, BOT... cùng với việc tăng cường công tác kiểm tra, giám sát để nâng cao chất lượng, hiệu quả đầu tư và quản lý khai thác

sử dụng sau đầu tư theo hướng phát triển bền vững và hiệu quả.

Cùng với hạ tầng giao thông, thành phố cũng cần chú ý phát triển kết cấu hạ tầng thương mại của vùng. Vì vậy, Cần Thơ phải xây dựng được cơ chế hợp tác với một số tập đoàn kinh tế, doanh nghiệp trong ngoài nước xây dựng khu trung tâm tài chính, thương mại, hội nghị quốc tế lớn nhất vùng Đồng bằng sông Cửu Long tại quận trung tâm Ninh Kiều. Cần Thơ cần huy động mọi nguồn lực, đặc biệt là nguồn lực từ ngoài xã hội để đạt mục tiêu mỗi quận, huyện sẽ có một trung tâm thương mại và tuyến phường, xã, chợ truyền thống được cải tạo xây dựng theo hướng văn minh, hiện đại.

Thứ hai, khuyến khích các thành phần kinh tế đầu tư phát triển các ngành thương mại, dịch vụ

Thành phố cần xây dựng lộ trình phát triển ngành thương mại, dịch vụ ở các giai đoạn ngắn, trung và dài hạn với các ngành nghề ưu tiên cụ thể, hướng tới phát triển theo chiều sâu, phát triển các ngành thương mại, dịch vụ ứng dụng công nghệ mới, các mô hình và phương thức kinh doanh tiên tiến, hiện đại. Từ đó, thành phố cần xây dựng các chủ trương, chính sách hỗ trợ, ưu đãi đặc thù để thu hút các thành phần kinh tế đầu tư vào các ngành thương mại, dịch vụ theo lộ trình phát triển của thành phố. Ví dụ trong lĩnh vực thương mại, thành phố cần khuyến khích các thành phần kinh tế phát triển kinh doanh thương mại, dịch vụ ở ngoài thành gắn với quy hoạch các khu dân cư mới. Trong lĩnh vực dịch vụ, thành phố cần tiếp tục tạo điều kiện, môi trường thuận lợi để các thành phần kinh tế phát triển đa dạng các loại hình dịch vụ tài chính, ngân hàng, khuyến khích kêu gọi sự tham gia của các ngân hàng nước ngoài hoạt động trên địa bàn thành phố,

mở rộng thị trường tín dụng, các dịch vụ ngân hàng phù hợp với cam kết quốc tế, áp dụng các thông lệ và chuẩn mực quốc tế để nâng cao năng lực cạnh tranh và đảm bảo đáp ứng nhu cầu vốn cho sự phát triển của thành phố và khu vực. Thành phố cần hoàn thiện các chính sách để mở rộng, nâng cao chất lượng hoạt động các dịch vụ bảo hiểm, dịch vụ kế toán, kiểm toán, tư vấn tài chính... khuyến khích các doanh nghiệp tập trung khai thác và phát triển đa dạng các dịch vụ có tiềm năng như: dịch vụ tài chính, thương mại, du lịch kết hợp với nghỉ dưỡng và các dịch vụ có giá trị gia tăng cao, khai thác có hiệu quả các tiềm năng, lợi thế của thành phố như: giao thông vận tải, khoa học công nghệ, thông tin truyền thông...

Thành phố cũng cần tiếp tục hoàn thiện các cơ chế, chính sách, tạo môi trường đầu tư thông thoáng, thuận lợi để thu hút đầu tư mới và mở rộng sản xuất kinh doanh của các doanh nghiệp đã đầu tư trên địa bàn. Tiếp tục đơn giản hóa thủ tục hành chính, minh bạch hóa các quy định liên quan đến điều kiện kinh doanh, gia nhập thị trường của doanh nghiệp, hoàn thiện cơ chế một cửa, một cửa liên thông, một cửa hiện đại, thực hiện tốt công tác quy hoạch, chuẩn bị tốt dự án đầu tư và quỹ đất sạch để kêu gọi đầu tư, xây dựng hình ảnh môi trường đầu tư thông thoáng, hấp dẫn nhà đầu tư vào lĩnh vực thương mại, dịch vụ.

Thứ ba, các chính sách hỗ trợ để nâng cao năng lực cạnh tranh của các doanh nghiệp, phát triển thương mại và dịch vụ

Để phát triển thương mại thì cần có các ngành sản xuất phục vụ cho hoạt động thương mại. Hiện nay, các mặt hàng xuất khẩu chủ lực của Cần Thơ là chế biến thủy sản, các mặt hàng may mặc, giày dép, thủ công mỹ nghệ và một số sản phẩm khác. Vì vậy, Cần Thơ

phải hỗ trợ nâng cao năng lực cạnh tranh của các doanh nghiệp trong các lĩnh vực mà Cần Thơ có thể mạnh xuất khẩu để đạt mục tiêu giữ vững thị trường truyền thống, mở rộng thị trường tiêu thụ thủy sản tại châu Á, châu Âu, châu Đại Dương, Bắc Mỹ, châu Phi, Trung Đông, phấn đấu đến năm 2020 giá trị hàng hóa xuất khẩu đạt trên 7 tỷ USD, gấp 4 lần năm 2013. Thành phố cần hỗ trợ các doanh nghiệp vừa và nhỏ tiếp cận nguồn vốn, công nghệ và thị trường, chủ động hội nhập quốc tế, khuyến khích phát triển doanh nghiệp lớn, thương hiệu mạnh hợp tác phát triển phù hợp với nhiều hình thức hợp tác, liên kết đa dạng. Cần Thơ cần hỗ trợ cho các doanh nghiệp phát triển thương hiệu, hỗ trợ thủ tục đăng ký bảo hộ thương hiệu ở thị trường nước ngoài, tăng cường áp dụng marketing trong kinh doanh của doanh nghiệp, xây dựng cơ sở dữ liệu thông tin về đối thủ cạnh tranh, khách hàng, môi trường kinh doanh. Đồng thời thành phố cũng cần đẩy mạnh cải cách hành chính, tạo môi trường kinh doanh thuận lợi hơn cho các doanh nghiệp để nâng cao sức cạnh tranh của doanh nghiệp. Thành phố cũng cần hỗ trợ doanh nghiệp nắm vững các hiệp định thương mại song phương, đa phương, các khu vực mậu dịch và diễn đàn hợp tác kinh tế Việt Nam đã tham gia như WTO, AFTA, AOEC và tăng cường quan hệ với các hiệp hội, các tổ chức kinh tế trong và ngoài nước, với thương nhân là Việt kiều ở nước ngoài nhằm tăng năng lực hội nhập quốc tế trong lĩnh vực thương mại.

Thứ tư, đẩy mạnh công tác xúc tiến thương mại trên địa bàn thành phố

Xúc tiến thương mại là một công việc rất quan trọng để giúp các doanh nghiệp tìm kiếm và phát triển, mở rộng thị trường, đẩy mạnh các hoạt động mua bán. Vì vậy, để phát triển thương mại, thành phố cần hoàn thiện tổ chức

bộ máy xúc tiến thương mại - đầu tư và du lịch thành phố Cần Thơ, nhân tố quyết định năng lực tổ chức các hoạt động xúc tiến thương mại. Đồng thời xây dựng trung tâm thông tin thương mại tại thành phố Cần Thơ để hỗ trợ xúc tiến thương mại cho các tỉnh đồng bằng sông Cửu Long. Ngành công thương thành phố cần chủ động tổ chức các chương trình xúc tiến, kết nối cung - cầu, tổ chức các đoàn tham gia hội chợ trong và ngoài thành phố, tìm kiếm thị trường, mở rộng thị trường xuất khẩu. Đặc biệt, thành phố cần bố trí nguồn lực hỗ trợ doanh nghiệp xúc tiến mở rộng giao thương với nước ngoài, tiếp cận các thị trường mới. Trong đó chú ý đến 3 nhóm thị trường, thị trường chủ lực (Nhật, Mỹ, EU, Trung Quốc), thị trường triển vọng (Hàn Quốc, Đài Loan, Nga), thị trường tiềm năng (Úc, các nước Ả rập)...

Thứ năm, đẩy mạnh liên kết để phát triển thương mại, dịch vụ

Đẩy mạnh liên kết, trao đổi hàng hóa giữa các tỉnh trong vùng và giữa vùng đồng bằng sông Cửu Long với các vùng khác trong cả nước cũng góp phần thúc đẩy thương mại, dịch vụ của Cần Thơ. Bởi lẽ, Cần Thơ đang đóng vai trò là trung tâm lưu chuyển hàng hóa của vùng đồng bằng sông Cửu Long với các địa phương khác trong cả nước và là trung tâm lưu chuyển hàng hóa từ các vùng khác đến các tỉnh trong vùng. Khi thúc đẩy sự liên kết trao đổi mua bán giữa vùng với các vùng khác, có nghĩa là góp phần thúc đẩy ngành thương mại, dịch vụ của Cần Thơ phát triển, Cần Thơ sẽ ngày càng thể hiện rõ hơn vai trò trung tâm của mình. Đồng thời, cần đẩy mạnh liên kết giữa ngành thương mại, dịch vụ với các ngành sản xuất để qua đó hỗ trợ cả ngành sản xuất và thương mại, dịch vụ cùng phát triển. Muốn thương mại phát triển thì phải có nhiều hàng hóa, khi hàng hóa phát triển thì thương

mại cũng phát triển. Vì vậy, các cơ sở sản xuất nông nghiệp của thành phố và vùng cần tích cực tham gia hệ thống phân phối nông sản hiện đại cả trong và ngoài nước, tăng cường quan hệ nhà cung cấp - khách hàng, giữa các cơ sở sản xuất, chế biến nông sản với các nhà phân phối lớn và các công ty đa quốc gia để triển khai hệ thống phân phối nông sản sạch trong các siêu thị, trung tâm thương mại, chợ đầu mối nông sản và cung cấp cho các chuỗi siêu thị, cửa hàng của các công ty xuyên quốc gia ở nước ngoài.

Thứ sáu, phát triển mạnh giáo dục đào tạo chuẩn bị tốt nguồn nhân lực cho ngành thương mại, dịch vụ

Để phát triển thương mại, dịch vụ thì phải có nguồn nhân lực đủ về số lượng, đảm bảo về chất lượng. Vì vậy việc chuẩn bị tốt nguồn nhân lực là tiền đề quan trọng để phát triển. Vấn đề giáo dục và đào tạo đây chính là về mặt chất lượng. Nói cách khác, giáo dục và đào tạo của Cần Thơ cần làm tốt hơn nữa vai trò đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao ở trình độ đại học, sau đại học và đào tạo cung cấp lao động có tay nghề cao, đáp ứng tốt yêu cầu hội nhập quốc tế hiện nay cho cả vùng. Bộ GD-ĐT đã ký với tổ chức JICA (Nhật Bản) dự án nâng cấp Trường Đại học Cần Thơ lên chuẩn quốc tế, đây là tiền đề quan trọng để phát triển nguồn nhân lực cho Cần Thơ và của cả vùng. Ngoài ra, thành phố cần có chính sách hỗ trợ về bồi dưỡng mở rộng kiến thức, nâng cao kỹ năng nghề nghiệp cho người lao động phù hợp với cơ chế thị trường, khuyến khích các doanh nghiệp thương mại và dịch vụ lớn cả của nước ngoài hợp tác trong đào tạo; có cơ chế, chính sách tạo thuận lợi cho các doanh nghiệp thương mại lớn thu hút nguồn nhân lực quản trị cấp cao...

Để trở thành trung tâm thương mại, dịch vụ của vùng thì từng lĩnh vực trong ngành này trên cơ sở các giải pháp chung nêu trên phải có những định hướng và giải pháp riêng để trở thành trung tâm của cả vùng trong từng lĩnh vực đó. Vì vậy để trở thành trung tâm thương mại, dịch vụ của cả vùng đồng bằng sông Cửu Long đòi hỏi sự nỗ lực cố gắng của nhiều ngành, nhiều cấp quản lý của thành phố cũng như sự vươn lên của từng chủ thể hoạt động trong ngành thương mại, dịch vụ, trong đó vai trò điều phối trung tâm chính là ủy ban nhân dân thành phố./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Triều Dâng: Thành phố Cần Thơ hấp dẫn thị trường bán lẻ, tạp chí *Thương mại*, số 10 năm 2008.
2. Thu Hà: Cần Thơ - phát triển dịch vụ, tạp chí *Thương mại*, số 23 năm 2008.
3. Xuân Hồng: Thành phố Cần Thơ - thúc đẩy thu hút đầu tư, tạp chí *Thương mại*, số 1 và 2 năm 2009.
4. Nguyễn Ngọc Minh: Phát triển ngành thương mại Cần Thơ đến năm 2015, luận án tiến sĩ, 2006.
5. Khánh Trung, Hồng Bảo: Thương mại - dịch vụ thành phố Cần Thơ làm gì để tiếp tục đạt mức tăng trưởng cao?, tạp chí *Thương mại*, số 10 năm 2008.
6. UBND thành phố Cần Thơ: *Kế hoạch số 30/KH-UBND ngày 10/3/2016 về tài cơ cấu kinh tế giai đoạn 2016-2020.*

Ngày nhận bài: 07/1/2016

Ngày gửi phản biện: 23/7/2016